

ZPRÁVA O PRACOVNÍ ÚRAZOVOSTI V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2021

Státní úřad inspekce práce
Kolářská 451/13, 746 01 Opava
telefon: 950 179 101, fax: 553 626 672
IČ 750 46 962
opava@suiip.cz, www.suiip.cz
ID DS: **cmwaazf**

Obsah

Úvod.....	1
O pracovních úrazech	2
1 Vývoj pracovní úrazovosti v ČR.....	4
1.1 Smrtelné pracovní úrazy	4
1.2 Závažné pracovní úrazy	7
1.3 Pracovní úrazovost mužů, žen a mladistvých.....	8
2 Pracovní úrazy dle krajů.....	9
2.1 Celková pracovní úrazovost v roce 2021	9
2.2 Smrtelná pracovní úrazovost.....	9
2.3 Závažná pracovní úrazovost.....	9
3 Zdroje pracovních úrazů.....	10
3.1 Smrtelné pracovní úrazy	10
3.2 Závažné pracovní úrazy	12
3.3 Ostatní pracovní úrazy.....	13
4 Příčiny pracovních úrazů.....	14
5 Pracovní úrazovost občanů Evropské unie a cizinců.....	17
6 Pracovní úrazovost v zahraničí.....	18
7 Kontrola příčin a okolností vzniku pracovních úrazů.....	19
8 Další statistické údaje za rok 2021.....	24
Seznam použitých zkratk.....	27
Seznam tabulek.....	28
Seznam grafů.....	28

Úvod

Státní úřad inspekce práce (dále jen „SÚIP“) je od roku 2012 pověřen Ministerstvem práce a sociálních věcí ke zpracování zprávy o pracovní úrazovosti v České republice (dále jen „ČR“) a k vedení databáze statistických údajů o pracovních úrazech ve formátu ESAW (European Statistics on Accidents at Work), který je zároveň zdrojem pro statistická sledování EUROSTAT. Za tímto účelem SÚIP kooperuje s Českým báňským úřadem (dále jen „ČBÚ“), který eviduje pracovní úrazy v případech, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní báňské správě“).

Zpráva o pracovní úrazovosti v ČR za rok 2021 byla zpracována na podkladě statistických informací o pracovních úrazech vedených v informačním systému SÚIP a na základě statistických dat poskytnutých ČBÚ.

Pracovní úrazy jsou v informačním systému SÚIP o pracovních úrazech vedeny na podkladě záznamů o pracovních úrazech zaslaných zaměstnavateli na místně příslušné oblastní inspektoráty práce (dále jen „OIP“). Jedná se o záznamy pracovních úrazů, jejichž následkem byla pracovní neschopnost zaměstnance delší než 3 kalendářní dny, případně jejichž následkem došlo k úmrtí zaměstnance. Druhým zdrojem informací pro tuto zprávu je informační systém ČBÚ, který obsahuje informace ze záznamů o úrazech o vzniku pracovních úrazů, které doručují zaměstnavatelé příslušnému obvodnímu báňskému úřadu (dále jen „OBÚ“), a to v případech, podléhá-li činnost zaměstnavatele, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle zákona o státní báňské správě.

Zpráva o pracovní úrazovosti zahrnuje analýzu příčin a okolností vzniku pracovních úrazů, s přihlédnutím k členění ESAW, identifikuje zdroje pracovních úrazů a současně uvádí přehled nejčastěji porušovaných právních předpisů při jejich vzniku. Zpráva obsahuje statistický rozbor pracovní úrazovosti v jednotlivých letech a rozebírá regionální specifika. Obsahem zprávy je také popis úrazového děje vybraných smrtelných pracovních úrazů.

V souladu s ust. § 40 odst. 6 písm. c) zákona o státní báňské správě, zveřejňuje ČBÚ na svých internetových stránkách (www.cbusts.cz) informace o stavu bezpečnosti v hornictví a při nakládání s výbušninami.

Podrobné statistické údaje o pracovní úrazovosti v ČR, včetně pracovních úrazů s pracovní neschopností nepřesahující 3 kalendářní dny, které vycházejí ze zdrojů České správy sociálního zabezpečení, jsou každoročně zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“), pod odkazem: <https://www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu>, a v každoročně vydávané publikaci „Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v ČR“.

O pracovních úrazech

V souladu s ust. § 271k zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), je pracovním úrazem poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi.

Dále ust. § 105 zákoníku práce stanovuje zaměstnavateli, u kterého došlo k pracovnímu úrazu, povinnost objasnit příčinu a okolnosti vzniku pracovního úrazu za účasti zaměstnance, pokud to jeho zdravotní stav dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „BOZP“).

Zaměstnavatel je dle ust. § 105 odst. 2 zákoníku práce povinen vést v knize úrazů evidenci o všech úrazech, přestože v důsledku úrazu nenastala pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny. Tato evidence o úrazech v knize úrazů může být v souladu s ust. § 2 odst. 1 nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „NV č. 201/2010 Sb.“), vedena v elektronické či listinné podobě.

Povinností zaměstnavatele je dle ust. § 105 odst. 3 zákoníku práce rovněž vyhotovit záznam a vést dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo ke zranění zaměstnance a současně k pracovní neschopnosti delší než 3 kalendářní dny nebo k úmrtí zaměstnance.

Druhy pracovních úrazů pro potřeby této zprávy:

- **smrtelný** – takové poškození zdraví, na jehož následky úrazem postižený zaměstnanec nejpozději do 1 roku zemřel,
- **závažný** – takové poškození zdraví, trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů,
- **ostatní** – takové poškození zdraví, jehož následkem došlo ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny.

Hlášení a zasílání záznamu o pracovním úrazu

Způsob evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu stanoví NV č. 201/2010 Sb. a vyhláška ČBÚ č. 447/2002 Sb., o hlášení závažných událostí a nebezpečných stavů, závažných provozních nehod (havárií), závažných pracovních úrazů a poruch technických zařízení.

Zaměstnavatel ohlásí pracovní úraz bez zbytečného odkladu:

- územně příslušnému útvaru Policie ČR, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
- odborové organizaci a zástupci pro oblast BOZP,
- příslušnému OIP, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti, a trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů (závažný pracovní úraz) nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat,
- zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil.

Jde-li o závažný pracovní úraz podle jiného právního předpisu (např. dle zákona o státní báňské správě), je povinností zaměstnavatele ohlásit pracovní úraz:

- příslušnému OBÚ, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu.

V případě smrtelného pracovního úrazu ohlásí zaměstnavatel tento úraz také:

- zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.

Záznam o úrazu zaměstnance vyhotovuje zaměstnavatel neprodleně, nejpozději však do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl. Jedno vyhotovení záznamu o úrazu je povinen zaměstnavatel předat postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.

Byl-li zaměstnavatelem odeslán záznam o úrazu podle ust. § 6 a § 7 NV č. 201/2010 Sb., a následně se zaměstnavatel dozví o skutečnostech, které vedou ke změně v něm uvedených údajů, vyhotoví zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance záznam o úrazu – hlášení změn.

Ten se vyhotovuje, pokud:

- hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance přesáhla 5 po sobě jdoucích dnů a byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu,
- dočasná pracovní neschopnost úrazem postiženého zaměstnance v důsledku jeho úrazu byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu,
- zaměstnanec postižený úrazem na jeho následky nejpozději do 1 roku zemřel,
- došlo ke změně v posouzení zdroje nebo příčiny úrazu, povahy úrazu, popřípadě k jiným skutečnostem majícím vliv na zpracování a obsah záznamu o úrazu – hlášení změn,
- na základě téhož pracovního úrazu vznikla a byla ukončena další pracovní neschopnost.

Záznam o úrazu – hlášení změn dle ust. § 8 odst. 3 výše uvedeného NV č. 201/2010 Sb., zašle zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance nejpozději do 5. dne následujícího měsíce, a to:

- příslušnému OIP, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti,
- příslušnému OBÚ, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu,
- zdravotní pojišťovně, u které je úrazem postižený zaměstnanec pojištěn,
- územně příslušnému útvaru Policie ČR, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin nebo v případě smrtelného pracovního úrazu.

1 Vývoj pracovní úrazovosti v ČR

V roce 2021 bylo SÚIP a ČBÚ zaznamenáno celkem 36 792 pracovních úrazů. V porovnání s předchozím rokem, ve kterém bylo zaznamenáno celkem 35 071 pracovních úrazů, došlo k mírnému zvýšení jejich počtu, tj. o 1 721 případů. Tento nárůst pracovních úrazů byl identifikován u ostatních pracovních úrazů, naopak u smrtelných a závažných pracovních úrazů byl v roce 2021 zaznamenán jejich poměrně vysoký pokles.

Ve srovnání s předchozím rokem 2020 došlo k poklesu počtu pracovních úrazů mladistvých zaměstnanců z 54 úrazů v roce 2020 na 28 pracovních úrazů v roce 2021. Z celkového počtu pracovních úrazů mladistvých se ani v jednom případě nejednalo o závažný pracovní úraz nebo o pracovní úraz, jehož následkem by došlo k úmrtí.

1.1 Smrtelné pracovní úrazy

V roce 2021 vzniklo celkem 88 smrtelných pracovních úrazů, přičemž ČBÚ v roce 2021 nezaevidoval žádný případ smrtelného pracovního úrazu. Ve srovnání s rokem 2020, ve kterém bylo SÚIP a ČBÚ evidováno celkem 108 smrtelných pracovních úrazů, došlo v roce 2021 k meziročnímu poklesu o 20 smrtelných pracovních úrazů.

Tab. č. 1 – Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů v letech 2002 až 2021

Rok	SÚIP	ČBÚ	Celkem
2002	195	11	206
2003	179	20	199
2004	166	21	187
2005	157	7	164
2006	147	5	152
2007	182	6	188
2008	162	12	174
2009	98	7	105
2010	116	5	121
2011	114	11	125
2012	105	8	113
2013	109	4	113
2014	106	11	117
2015	122	9	131
2016	102	2	104
2017	93	2	95
2018	103	20	123
2019	92	3	95
2020	106	2	108
2021	88	0	88

V roce 2021 se nejvíce smrtelných pracovních úrazů stalo na území kraje Jihomoravského, Středočeského a Ústeckého.

Celkem ve 2 případech souvisel smrtelný pracovní úraz zaměstnance s požitím alkoholu, což je shodný počet s rokem 2020. Zároveň ve 2 případech došlo k smrtelnému pracovnímu úrazu během činnosti vykonávané v zahraničí.

Na základě obdržných záznamů o úrazu bylo ze strany OIP provedeno celkem 43 kontrol příčin a okolností smrtelných pracovních úrazů. Kontrola příčin a okolností vzniku smrtelného pracovního

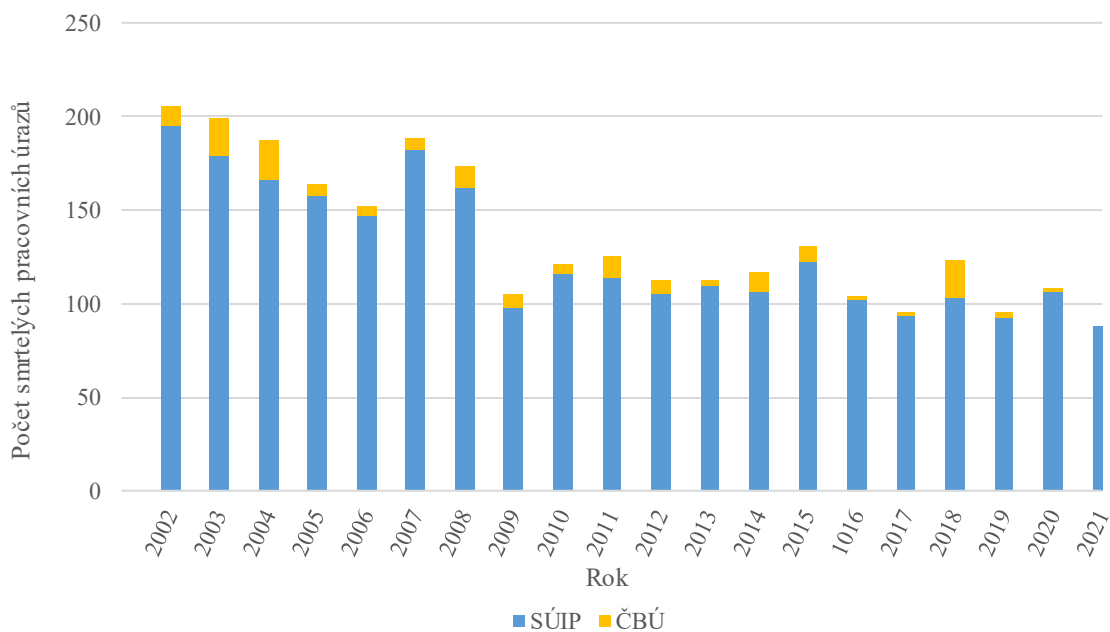
úrazu nebyla ze strany orgánů inspekce práce prováděna u smrtelných úrazů, ke kterým došlo mimo území ČR, a u úrazů, jejichž příčinou byla dopravní nehoda.

Statistická data uvedená v předchozí tabulce přináší srovnání vzniku smrtelných pracovních úrazů v delší časové řadě, tj. od roku 2002, kdy vzniklo celkem 206 smrtelných pracovních úrazů. Následně se jejich počet každoročně snižoval až k číslu 152 smrtelných pracovních úrazů v roce 2006. V letech následujících počet evidovaných smrtelných pracovních úrazů mírně rostl, aby v roce 2009 došlo k jejich výraznému poklesu (105 smrtelných úrazů). V dalším časovém období se počet smrtelných pracovních úrazů pohyboval v rozmezí 95-120 případů.

V roce 2021 došlo k výraznému poklesu smrtelných pracovních úrazů, a to ze 108 takovýchto případů v roce 2020 na 88 případů v roce 2021. ČBÚ zároveň poprvé od roku 2002 nezaevidoval žádný smrtelný pracovní úraz.

Z dlouhodobého hlediska lze tedy pozorovat pozitivní trend pozvolného snižování počtu smrtelných pracovních úrazů, přičemž největší meziroční pokles byl zaznamenán mezi léty 2008 a 2009, kdy došlo meziročně ke snížení počtu smrtelných pracovních úrazů o 69 případů.

Graf č. 1 – Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů za období 2002–2021

Ke smrtelným pracovním úrazům dochází nejčastěji u zaměstnanců v pracovním poměru, případně u osob zaměstnaných na dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti).

Méně častěji pak docházelo ke smrtelným pracovním úrazům u zaměstnanců agentur práce, kteří jsou dočasně přidělováni k výkonu práce k uživateli, a u osob vykonávající činnosti nebo poskytující služby mimo pracovněprávní vztahy (typicky osoby samostatně výdělečně činné – dále jen „OSVČ“).

Tab. č. 2 – Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů podle vztahu k zaměstnavateli

Vztah k zaměstnavateli	Rok					
	2017	2018	2019	2020	2021	
					SÚIP	ČBÚ
Zaměstnanec v pracovním poměru	73	95	78	86	66	0
Zaměstnanec zaměstnaný na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	11	11	11	9	17	0
Zaměstnanec agentury práce dočasně přidělený k výkonu práce k uživateli	2	5	0	1	0	0
Osoba vykonávající činnosti nebo poskytující služby (§ 12 zákona č. 309/2006 Sb.)	9	12	6	12	5	0
Celkem	95	123	95	108	88	

Příklady smrtelných pracovních úrazů v roce 2021

Stavebnictví

Zaměstnanci prováděli zemní a výkopové práce pro kanalizační přípojku k objektu. V hloubce cca 3 metrů nezajištěného výkopu došlo k průsaku spodní vody, kterou se jim podařilo odčerpát. Následně došlo k opětovnému průsaku spodní vody v hloubce cca 4 metrů. Při dalším pokusu o její vyčerpání úrazem postiženým zaměstnancem došlo v tomto výkopu k jeho zavalení uvolněnou zeminou, což způsobilo jeho smrtelný pracovní úraz.

Kontrolní zjištění:

Zaměstnavatel nezajistil, aby do strojem vyhloubených a nezapažených výkopů nevstoupila osoba, pokud jejich stěny nejsou zajištěny proti sesutí ochranným rámem, bezpečnostní klecí, rozpěrnou konstrukcí nebo jinou technickou konstrukcí. Současně zaměstnavatel nedodržel povinnost, že při provádění výkopových prací se nesmí osoby zdržovat v ohroženém prostoru stroje (zaměstnanec byl opakovaně spuštěn do výkopu na lopatě stroje pro zemní práce), a rovněž nedodržel minimálními požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením, a tím umožnil zaměstnanci obsluhovat stroj pro zemní práce bez proškolení. Zaměstnavatel navíc neohlásil smrtelný pracovní úraz bez zbytečného odkladu příslušnému OIP a nezaslal na příslušný OIP záznam o smrtelném pracovním úrazu postiženého zaměstnance.

Elektrické zařízení

Úrazem postižený zaměstnanec pracoval se svými 2 kolegy na přepojování rozvaděčů v rozvodně nízkého napětí umístěné v suterénu budovy. Jednalo se o odpojení jednotlivých vývodů a přívodů stávajícího rozvaděče a jejich přepojení do nového rozvaděče. Vzhledem k tomu, že při úplném odpojení celého rozvaděče od elektrické energie by došlo k odpojení několika částí rozlehlé budovy napájených z tohoto rozvaděče, nedošlo k vypnutí celého rozvaděče. Postupně tak byly vypnuty jednotlivé části budovy pomocí jističů umístěných v tomto rozvaděči a část rozvaděče, na kterém se pracovalo, zůstala stále pod elektrickým napětím. Při odpojování kabelových vývodů ze stávajícího rozvaděče došlo k dotyku zaměstnance s živou částí rozvaděče, která byla pod elektrickým napětím. Zaměstnanec byl hospitalizován a na následky zranění po několika dnech zemřel.

Kontrolní zjištění:

Zaměstnavatel nevytvořil bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací BOZP a přijímáním opatření k předcházení rizikům (nezajištění beznapěťového stavu na rozvaděči během uvedené práce na základě stanoveného postupu).

Tlakové zařízení

Ke smrtelnému pracovnímu úrazu topiče středotlaké parní kotelny na tuhá paliva došlo při provádění běžné činnosti obsluhy parní kotelny. V rámci plánované rekonstrukce kotelny bylo dohodnuto, že na noční směně úrazem postižený zaměstnanec spotřebuje zbytek paliva z venkovního boxu, odstaví hlavní kotel z provozu a uvede do provozu záložní kotel, který měl přívod paliva z dopravníku vlastního zásobníku. Při této činnosti se dotyčný pohyboval ve venkovním boxu v době, kdy byl šnekový dopravník (podavač) v provozu. Šnekový dopravník bylo možno odstavit z provozu jenom ovladačem uvnitř kotelny. Při pohybu zaměstnance ve venkovním boxu došlo k jeho zachycení a namotání na šnek dopravníku, který mu způsobil devastující zranění s následkem smrti.

Kontrolní zjištění:

Zaměstnavatel nedodržel minimální požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením, a to tím, že nevybavil zařízení zábranou nebo ochranným zařízením nebo nepřijal opatření tam, kde existuje riziko kontaktu nebo zachycení zaměstnance pohybujícími se částmi pracovního zařízení (šnekový dopravník tvořený šroubovicí se zuby pro částečné drcení paliva byl instalován nad úroveň podlahy a byl provozován bez jakéhokoliv ochranného zařízení proti zachycení osob).

1.2 Závažné pracovní úrazy

V roce 2021 bylo SÚIP a ČBÚ zaevidováno celkem 788 závažných pracovních úrazů, tedy úrazů s hospitalizací delší než 5 dnů. Z celkového počtu závažných pracovních úrazů bylo 769 případů zaznamenáno SÚIP a 19 případů ČBÚ. V porovnání s rokem 2020, ve kterém došlo k 833 závažným pracovním úrazům, došlo v roce 2021 k jejich poklesu o 45 případů. Nejvíce závažných pracovních úrazů vzniklo na území Jihomoravského, Středočeského a Moravskoslezského kraje.

V roce 2021 vznikl v 11 případech závažný pracovní úraz zaměstnance v souvislosti s požitím alkoholu a zároveň došlo ke 13 závažným pracovním úrazům při pracovních činnostech vykonávaných v zahraničí. V 512 případech provedly OIP u zaměstnavatelů kontrolu příčin a okolností vzniku závažného pracovního úrazu. Z dlouhodobého pohledu lze od roku 2014 sledovat pozvolné snižování počtu případů závažných pracovních úrazů.

Tab. č. 3 – Vývoj počtu závažných pracovních úrazů v letech 2013 až 2021

Rok	SÚIP	ČBÚ	Celkem
2013	1 364	21	1 385
2014	1 393	19	1 412
2015	1 299	16	1 315
2016	1 298	25	1 323
2017	1 123	24	1 147
2018	1 126	23	1 149
2019	988	18	1 006
2020	819	14	833
2021	769	19	788

Stejně jako v předchozích letech, tak i v roce 2021 bylo nejvíce pracovních úrazů zaznamenáno u zaměstnanců, kteří měli se zaměstnavatelem uzavřenou pracovní smlouvu, případně se jednalo o zaměstnance zaměstnaného na základě některé z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Méně častěji docházelo k pracovním úrazům zaměstnanců agentur práce dočasně přidělených k výkonu práce k uživateli, případně k úrazům osob vykonávající činnosti nebo poskytující služby mimo pracovněprávní vztahy (zejména OSVČ).

Tab. č. 4 – Počet závažných pracovních úrazů podle vztahu k zaměstnavateli

Vztah k zaměstnavateli	Rok					
	2017	2018	2019	2020	2021	
					SÚIP	ČBÚ
Zaměstnanec v pracovním poměru	1 033	1 037	926	761	705	19
Zaměstnanec zaměstnaný na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	74	81	57	55	37	0
Zaměstnanec agentury práce dočasně přidělený k výkonu práce k uživateli	11	4	4	2	2	0
Osoba vykonávající činnosti nebo poskytující služby (§ 12 zákona č. 309/2006 Sb.)	29	27	19	15	25	0
Celkem	1 147	1 149	1 006	833	788	

1.3 Pracovní úrazovost mužů, žen a mladistvých

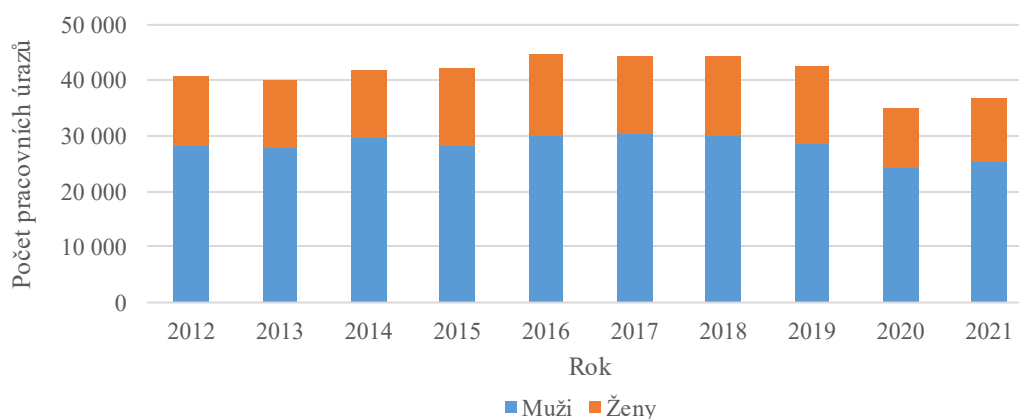
Již dlouhodobě je pracovní úrazovost žen statisticky výrazně nižší než pracovní úrazovost mužů. Je to dáno především povahou vykonávané práce, tedy tím, že ženy mnohem častěji vykonávají práce, které svou povahou patří mezi méně nebezpečné a rizikové než ty, které vykonávají muži.

Mezi vysoce rizikové práce můžeme řadit např. práci na stavbách a staveništích, práce v lesnictví a ve dřevozpracujícím průmyslu, práce spojené s těžbou a dobýváním nerostných surovin, případně práce v těžkém průmyslu. Mezi méně rizikové práce pak můžeme zařadit např. práce v administrativě, bankovníctví či v oblasti školství.

V roce 2021 bylo zaevidováno celkem 11 412 pracovních úrazů žen, což představuje ve srovnání s rokem 2020 meziroční nárůst o 634 takovýchto případů. Z celkového počtu 11 412 pracovních úrazů žen jich 26 evidoval ČBÚ.

Následující graf zachycuje vývoj pracovní úrazovosti dle pohlaví od roku 2012.

Graf č. 2 – Pracovní úrazovost mužů a žen v letech 2012–2021

2 Pracovní úrazy dle krajů

Absolutní počet pracovních úrazů v jednotlivých krajích je ovlivněn zejména mírou ekonomické aktivity a odvětvovou strukturou ekonomiky daného regionu.

2.1 Celková pracovní úrazovost v roce 2021

Podrobné statistiky budou uvedeny v příloze po zveřejnění publikace ČSÚ o pracovní úrazovosti v ČR.

2.2 Smrtelná pracovní úrazovost

V roce 2021 bylo zaznamenáno celkem 88 smrtelných pracovních úrazů, což v porovnání s předchozím rokem 2020, ve kterém bylo zaznamenáno celkem 108 takovýchto případů, znamená pokles o 20 případů.

Tab. č. 5 – Počet smrtelných pracovních úrazů v jednotlivých krajích a v zahraničí

Místo úrazu	Rok						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hlavní město Praha	8	9	7	9	10	5	3
Středočeský kraj	17	10	15	21	12	9	11
Kraj Vysočina	7	4	7	6	7	7	3
Jihočeský kraj	4	8	7	8	6	8	7
Plzeňský kraj	13	10	5	5	2	11	8
Karlovarský kraj	3	2	2	3	2	2	2
Ústecký kraj	16	8	8	11	7	18	10
Liberecký kraj	5	2	0	2	5	1	3
Královéhradecký kraj	9	5	2	1	8	8	3
Pardubický kraj	6	4	5	5	5	5	4
Jihomoravský kraj	5	8	10	13	10	14	12
Zlínský kraj	6	9	4	7	3	3	5
Olomoucký kraj	14	8	5	5	4	3	7
Moravskoslezský kraj	4	11	12	23	7	8	8
Zahraničí	14	6	6	4	7	6	2
Celkem smrtelných úrazů	131	104	95	123	95	108	88

Nejvíce smrtelných pracovních úrazů se stalo v Jihomoravském kraji (12), Středočeském kraji (11), Ústeckém kraji (10), Plzeňském kraji (8) a v Moravskoslezském kraji (8).

Při výkonu práce zaměstnanec v zahraničí vznikly 2 smrtelné pracovní úrazy.

2.3 Závažná pracovní úrazovost

V roce 2021 bylo zaznamenáno celkem 788 závažných pracovních úrazů, což znamená pokles o 45 těchto úrazů oproti roku předchozímu, ve kterém bylo zaznamenáno celkem 833 závažných pracovních úrazů.

Nejvíce závažných pracovních úrazů bylo v Jihomoravském kraji (105), Moravskoslezském kraji (92) a Středočeském kraji (89). Naopak nejméně závažných pracovních úrazů bylo zaznamenáno v Karlovarském kraji (12) a Libereckém kraji (28).

V zahraničí vzniklo v roce 2021 celkem 13 závažných pracovních úrazů.

Tab. č. 6 – Počet závažných pracovních úrazů v jednotlivých krajích a v zahraničí

Místo vzniku úrazu	SÚIP	ČBÚ
Hlavní město Praha	59	0
Středočeský kraj	88	1
Kraj Vysočina	67	1
Jihočeský kraj	30	0
Plzeňský kraj	50	0
Karlovarský kraj	11	1
Ústecký kraj	65	2
Liberecký kraj	27	1
Královéhradecký kraj	50	3
Pardubický kraj	46	0
Jihomoravský kraj	104	1
Zlínský kraj	38	0
Olomoucký kraj	38	0
Moravskoslezský kraj	83	9
Zahraničí	13	0
Celkem SÚIP/ČBÚ	769	19
Celkem úrazů	788	

3 Zdroje pracovních úrazů

Podkladem pro analýzu zdrojů pracovních úrazů byla data o pracovních úrazech pořízená OIP a data pořízená státní báňskou správou. Za zdroj pracovních úrazů je považován činitel, který svým působením přivodil postiženému úraz. Klasifikace zdrojů úrazů byla provedena podle metodiky ESAW. Do souboru dat roku 2021 bylo zahrnuto celkem 36 792 záznamů o smrtelném (88), závažném (788) a ostatním pracovním úrazu (35 916).

3.1 Smrtelné pracovní úrazy

V roce 2021 bylo SÚIP a ČBÚ zaevidováno celkem 88 smrtelných pracovních úrazů, z toho se ve všech případech jednalo o smrtelné pracovní úrazy zaevidované SÚIP. ČBÚ v roce 2021 nezaevidoval žádný případ smrtelného pracovního úrazu.

Shodně s předchozími lety byly nejčastějším zdrojem pracovního úrazu pozemní vozidla, tedy zdroj úrazu č. 12000 – *Pozemní vozidla*, ve kterém bylo zaznamenáno celkem 26 smrtelných pracovních úrazů. Šlo převážně o dopravní nehody, které se nejčastěji vyskytovaly ve Středočeském kraji (9), v menší míře pak v Ústeckém kraji (3) a v Jihomoravském kraji (3).

Orgány inspekce práce se v rámci své kontrolní činnosti nezabývají úrazy, které vznikly při dopravní nehodě dopravních prostředků na veřejných pozemních komunikacích. Kontrolní činnosti však podléhají takové úrazy, které vznikly při provozu dopravních prostředků na účelových komunikacích a v neveřejných prostorách (např. areál firmy).

Kontrolní činnost orgánů inspekce práce se zpravidla vztahuje na pracovní úrazy, ke kterým došlo při provozu speciálních vozidel a jejich souprav, jakými jsou:

- dopravní prostředky pro hromadnou dopravu osob,
- dopravní prostředky pro přepravu zvláště těžkých a rozměrných nákladů,
- dopravní prostředky pro přepravu nebezpečných látek,

- speciální vozidla a jejich soupravy (v zemědělství, ve stavebnictví, v lesnictví, při zemních pracích),
- motorové vozíky.

Tab. č. 7 – Zdroje smrtelného pracovního úrazu dle místa jeho vzniku

Zdroj smrtelného úrazu	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Kraj Vysočina	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Zahraníčí	Celkem
12000 - Pozemní vozidla	-	9	-	1	1	2	3	1	1	1	3	1	2	1	-	26
14000 - Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach	1	-	-	2	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-	7
0 - Žádný zdroj nebo žádné informace o zdroji	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	7
90000 - Ostatní zdroje neuvedené	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	7
2000 - Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně)	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	1	6
15000 - Nebezpečné látky a přípravky, radioaktivní látky, biologické látky	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	6
10000 - Stroje a zařízení stabilní	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-	-	5
11000 - Systémy pro dopravu, manipulaci a skladování	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	1	-	-	5
13000 - Ostatní dopravní prostředky	-	-	-	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	1	5
9000 - Stroje a zařízení přenosné nebo mobilní – nspecifikováno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	4
18000 - Živé organismy a lidské bytosti	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4
20000 - Fyzikální jevy a přírodní živly	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	4
1000 - Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovní země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
3000 - Budovy, stavební konstrukce, povrchy – pod úrovní země (uvnitř i vně)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
16000 - Ochranná zařízení a prostředky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17000 - Kancelářské zařízení, osobní potřeby, sportovní potřeby, zbraně, potřeby pro domácnost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	3	11	3	7	8	2	10	3	3	4	12	5	7	8	2	88

Druhým nejčastějším zdrojem vzniku smrtelného pracovního úrazu, kromě zdrojů, které nebyly blíže specifikované, případně nebyly k dispozici žádné informace o zdroji úrazu, byla kategorie č. 14000 - *Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach*, ve které bylo zaevidováno celkem 7 smrtelných pracovních úrazů. Jednalo se převážně o pracovní úrazy, které vznikly např. při zacházení, přemísťování nebo při manipulaci s materiálem, předmětem, břemenem, výrobkem

nebo jeho součástí (tzn. pád, vymrštění, zavalení, sesunutí, přimáčknutí atd.). Dále se např. jednalo o smrtelné pracovní úrazy, které se staly v nezajištěném prostoru výkopu (sesunutí zeminy). K těmto úrazům nejčastěji docházelo v Ústeckém kraji (2) a v kraji Vysočina (2).

3.2 Závažné pracovní úrazy

SÚIP spolu s ČBÚ zaznamenali v roce 2021 celkem 788 závažných pracovních úrazů. Z tohoto bylo 769 případů registrováno SÚIP a 19 případů závažných pracovních úrazů pak podléhalo výkonu vrchního dozoru ČBÚ.

Shodně s předchozím rokem byla i v roce 2021 nejčastějším zdrojem závažných pracovních úrazů kategorie č. 2000 – *Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně)*, ve které došlo k 196 závažných pracovních úrazům, což představuje 24,9 % ze všech závažných pracovních úrazů. Šlo převážně o závažné pracovní úrazy způsobené např. pádem nebo sesunutím osob z výšky či volného okraje, tzn. z části budov, konstrukcí, schodišť, žebříků, výstupů, střech, teras, plošin apod. K těmto závažným pracovních úrazům docházelo nejčastěji ve Středočeském kraji (34), hlavním městě Praze (32) a v Jihomoravském kraji (25).

Tab. č. 8 – Zdroje závažného pracovního úrazu dle místa jeho vzniku

Zdroj závažného úrazu	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Kraj Vysočina	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Zahraníčí	Celkem
2000 – Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně)	32	34	20	6	13	1	7	5	9	10	25	8	10	16	-	196
14000 – Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach	4	11	8	2	5	2	6	5	12	11	18	10	6	10	5	115
12000 – Pozemní vozidla	7	17	6	5	2	1	11	5	3	4	17	4	5	8	4	99
1000 – Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé)	-	-	3	2	7	4	9	3	7	6	15	5	4	24	1	90
10000 – Stroje a zařízení stabilní	1	15	5	3	10	2	6	-	9	5	8	5	3	9	-	81
0 – Žádný zdroj nebo žádná informace o zdroji	7	1	9	1	1	-	9	4	-	-	5	1	1	3	-	42
15000 – Nebezpečné látky a přípravky, radioaktivní látky, biologické látky	2	5	5	1	1	1	6	-	4	3	2	2	4	2	2	40
11000 – Systémy pro dopravu, manipulaci a skladování	-	-	5	2	2	-	3	2	3	1	6	1	4	3	-	32
18000 – Živé organismy a lidské bytosti	1	3	3	3	3	0	-	2	2	4	6	1	1	2	-	31
20000 – Fyzická jeva a přírodní živly	1	1	1	1	2	-	2	1	-	1	2	-	-	1	1	14
99000 – Ostatní zdroje neuvedené v tomto třídění	-	-	1	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	9	-	14
9000 – Stroje a zařízení přenosné nebo mobilní	2	-	2	3	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	13
13000 – Ostatní dopravní prostředky	1	-	-	-	3	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	7
6000 – Ruční nářadí, nepoháněné	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	5
8000 – Ruční nářadí – bez rozlišení zdroje energie	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3
3000 – Budovy, stavební konstrukce, povrchy – pod úrovní země (uvnitř i vně)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	3
4000 – Systémy pro dodávku a distribuci materiálu, potrubní sítě	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
16000 – Ochranná zařízení a prostředky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
17000 – Kancelářské zařízení, osobní potřeby, sportovní potřeby, zbraně, potřeby pro domácnost	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1

5000 – Motory, systémy pro přenos a skladování energie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
7000 – V ruce držené či ručně vedené mechanické nářadí	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Celkem	59	89	68	30	50	12	67	28	53	46	105	38	38	92	13	788

Druhým nejčastějším zdrojem závažného pracovního úrazu byla kategorie č. 14000 – *Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach*, ve které bylo zaznamenáno celkem 115 závažných pracovních úrazů, což představuje podíl 14,6 % ze všech závažných pracovních úrazů. Zdrojem těchto pracovních úrazů byl nejen např. samotný materiál či výrobky z něj (tzn. vymrštění, zavalení, přimáčknutí atd.), ale také břemena dopravována ručně nebo za pomoci zdvihacích zařízení, dále pak strojní součásti, drobné úlomky z materiálů nebo nástrojů, případně sesunutí zeminy či hominy. V této kategorii se jednalo o závažné pracovní úrazy, které byly nejčastěji zaevidované v kraji Jihomoravském (18), Královéhradeckém (12), Pardubickém (11) a ve Středočeském (11).

V zahraničí byla nejčastějším zdrojem závažného pracovního úrazu kategorie č. 12000 – *Pozemní vozidla*, ve které došlo ke 4 pracovním úrazům. Je to dáno především tím, že pracovní cesty do zahraničí představují přepravu nejen samotného materiálu, ale především osob na místo výkonu práce.

3.3 Ostatní pracovní úrazy

V roce 2021 zaevidoval SÚIP a ČBÚ celkem 35 916 ostatních pracovních úrazů. Z tohoto počtu se jednalo o 35 541 případů evidovaných SÚIP a 375 případů evidovaných ČBÚ.

Tak jako v předchozím roce, tak i v roce 2021 byla nejpočetnějším zdrojem vzniku ostatních pracovních úrazů kategorie č. 14000 - *Materiály, předměty, výrobky, součásti strojů a vozidel, úlomky a prach*, ve které v roce 2021 vzniklo celkem 12 373 ostatních pracovních úrazů. Patřily sem převážně pracovní úrazy, které se staly např. při manipulaci s materiálem, výrobkem či s jeho součásti, břemenem (dopravovaným ručně nebo zavěšeným na zdvihacím zařízení), stavebním materiálem (např. prefabrikáty, bednění, nosníky), případně se jednalo o strojní součásti, spojovací části (např. šrouby, hřebíky, svorníky, nýty), nebo obráběcí díly. Tyto ostatní pracovní úrazy se nejčastěji staly ve Středočeském kraji (1 387), Moravskoslezském kraji (1 325) a v Jihomoravském kraji (1 230).

Druhým nejčastějším zdrojem ostatních pracovních úrazů byla kategorie č. 1000 - *Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé)*, ve které bylo zaznamenáno 5 575 ostatních pracovních úrazů. Uvedené zahrnovalo převážně pracovní úrazy, ke kterým došlo např. na pracovištích během pracovní činnosti (tzn. špatné došlápnutí, zakopnutí, upadnutí, uklouznutí, přivření končetin ve dveřích, naražení atd.). Jednalo se nejen o vnitropodniková pracoviště, ale také o pracoviště nacházející se mimo areál firmy (např. příjezdová cesta, chodník, staveniště, stavební konstrukce aj.). Tyto ostatní pracovní úrazy byly zaevidované převážně v kraji Moravskoslezském (894, Jihomoravském (863) a v Olomouckém (523).

Tab. č. 9 – Zdroje ostatních pracovních úrazů dle místa jejich vzniku

Zdroj ostatního úrazu	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Kraj Vysočina	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Zahraníčí	Celkem
14000 – Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach	627	1387	921	740	1079	440	884	443	898	751	1230	889	721	1325	38	12 373

1000 - Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé)	67	59	270	207	765	287	332	166	389	311	863	523	393	894	49	5 575
2000 - Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně)	881	1344	298	343	121	56	167	92	213	180	227	198	139	339	45	4 643
6000 – Ruční nářadí, nepoháněné	128	382	181	167	130	45	239	176	131	110	198	168	142	209	7	2 413
10000 – Stroje a zařízení stabilní	66	446	130	140	269	98	143	96	226	107	228	74	192	151	-	2 366
18000 – Živé organismy a lidské bytosti	91	168	100	127	133	43	96	43	122	100	116	125	66	177	-	1 507
0 - Žádný zdroj nebo žádné informace o zdroji	349	77	45	53	22	10	270	156	51	82	94	52	54	96	19	1 430
11000 – Systémy pro dopravu, manipulaci a skladování	2	-	12	58	102	30	40	26	71	44	266	166	120	268	4	1 209
12000 – Pozemní vozidla	103	214	52	38	74	16	85	33	49	53	124	49	53	95	23	1 061
9000 – Stroje a zařízení přenosné nebo mobilní	121	1	146	135	5	-	209	95	29	25	82	21	5	33	5	912
15000 – Nebezpečné látky a přípravky, radioaktivní látky, biologické látky	45	75	51	68	56	19	75	36	78	65	100	56	53	109	1	887
8000 – Ruční nářadí – bez rozlišení zdroje energie	1	1	76	91	23	14	2	-	32	25	60	6	40	-	1	372
7000 – V ruce držené či ručně vedené mechanické nářadí	8	-	13	8	71	30	2	-	5	3	-	68	33	114	1	356
20000 – Fyzická jevy a přírodní živly	6	6	73	97	4	1	8	2	6	3	9	4	1	4	3	227
99000 – Ostatní zdroje neuvedené v tomto třídění	5	-	1	1	-	-	43	10	34	26	9	4	2	78	-	213
17000 – Kancelářské zařízení, osobní potřeby, sportovní potřeby, zbraně, potřeby pro domácnost	7	3	8	7	3	3	22	7	-	4	30	22	21	31	-	168
13000 – Ostatní dopravní prostředky	17	7	2	7	8	4	14	5	2	4	20	3	2	6	1	102
3000 - Budovy, stavební konstrukce, povrchy – pod úrovní země (uvnitř i vně)	-	-	4	6	1	-	2	3	1	2	3	4	2	11	-	39
19000 – Hromadný odpad	-	-	2	6	-	1	-	1	-	-	9	-	4	1	-	24
4000 - Systémy pro dodávku a distribuci materiálu, potrubní sítě	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	3	7	2	4	-	20
16000 - Ochranná zařízení a prostředky	-	-	1	5	1	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-	12
5000 – Motory, systémy pro přenos a skladování energie	-	-	-	-	3	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	7
Celkem	2524	4170	2386	2307	2871	1098	2636	1390	2339	1896	3673	2439	2045	3945	197	35 916

4 Příčiny pracovních úrazů

Tato kapitola se zaměřuje na vyhodnocení příčin pracovních úrazů.

Příčiny pracovních úrazů se dle metody ESAW dělí do 15 kategorií (kategorie začínající 0 a končící 14), které jsou uvedeny v tabulce č. 10.

Informace o příčinách pracovních úrazů přinášejí cenné údaje o právních předpisech, které byly podle kontrolních zjištění SÚIP a ČBÚ v souvislosti s pracovními úrazy porušeny. Příčiny a porušené předpisy u smrtelných pracovních úrazů způsobených dopravními nehodami šetří Policie ČR.

Již řadu let je nejvíce pracovních úrazů zaznamenáváno v důsledku kategorie č. 14 - Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko. V porovnání s předchozím rokem 2020, ve kterém

bylo zaznamenáno celkem 31 591 pracovních úrazů, se jedná o nárůst o 2 532 případů úrazů v důsledku špatného nebo nedostatečně odhadnutého rizika dané pracovní činnosti (např. podcenění vyhodnocených rizik, nedostatečně zvolená opatření proti působení rizik, nepředvídatelná rizika na pracovištích anebo při práci s konkrétními zařízeními). Tento nárůst byl především patrný u ostatních pracovních úrazů. V roce 2021 bylo v této kategorii zaznamenáno také nejvíce smrtelných pracovních úrazů, které tvořily 69,3 % ze všech smrtelných pracovních úrazů, závažných pracovních úrazů, které tvořily 72,7 % ze všech závažných pracovních úrazů a ostatních pracovních úrazů, které tvořily 93,2 % ze všech ostatních pracovních úrazů.

Tab. č. 10 – Příčiny pracovních úrazů dle metody ESAW v roce 2021

Příčina pracovního úrazu dle ESAW	Počet úrazů			
	Smrtelné	Závažné	Ostatní	Celkem
14 - Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko	61	573	33 489	34 123
0 - Nezjištěno	6	42	923	971
8 - Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru	0	69	668	737
1 - Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště)	2	17	375	394
10 - Nepoužívání (nesprávné používání) předepsaných a přidělených OOPP (přístrojů)	2	11	130	143
11 - Ohrožení jinými osobami (odvedení pozornosti při práci, žerty, hádky a jiná)	11	3	86	100
13 - Ohrožení zvířaty a přírodními živly	0	4	75	79
12 - Nedostatky osobních předpokladů k řádnému pracovnímu výkonu (chybějící tělesné předpoklady, smyslové nedostatky, nepříznivé osobní vlastnosti a okamžité psychofyziologické stavy)	0	13	51	64
4 - Nepříznivý stav nebo vadné uspořádání pracoviště, př. komunikace	0	11	52	63
6 - Nesprávná organizace práce	2	19	20	41
2 - Chybějící nebo nedostatečná ochranná zařízení a zajištění	4	16	11	31
3 - Chybějící (nepřidělené), nedostatečné nebo nevhodné OOPP	0	2	16	18
9 - Odstranění nebo nepoužívání předepsaných bezpečnostních zařízení a ochranných opatření	0	5	8	13
5 - Závady v osvětlení a viditelnosti, nepříznivé vlivy hluku, otřesů a vadného ovzduší na pracovišti (komunikaci)	0	0	10	10
7 - Neobeznámenost s podmínkami bezpečné práce a nedostatek potřebné kvalifikace (teoretických znalostí, dovedností, zácviku, přizpůsobení)	0	3	2	5
Celkem	88	788	35 916	36 792

Druhou nejpočetnější skupinu příčin vzniku pracovních úrazů, kromě té, u které nebylo možné určit příčinu vzniku pracovního úrazu, tvořily pracovní úrazy vzniklé v kategorii č. 8 - *Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru*. Do této kategorie můžeme zařadit pracovní úrazy, ke kterým došlo např. při nevhodné práci ve výškách, při práci na zařízeních a při pohybu v jejich nebezpečných prostorech, při údržbách zařízení za jejich chodu apod. V této kategorii vzniklo celkem 737 pracovních úrazů, z toho bylo 69 závažných pracovních úrazů a 668 ostatních pracovních úrazů.

Třetí nejpočetnější skupinu tvořila kategorie č. 1 - *Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště)*. Zde se nejčastěji jednalo o vznik pracovních úrazů např. při manipulaci s materiálem a břemeny (např. jejich nedostatečné zajištění vázacími prostředky, jejich uvolnění nebo pád při skladování a stohování), pád zaměstnanců na podlaze (např. uklouznutí, podklouznutí) atd.

V této kategorii bylo zaznamenáno celkem 394 pracovních úrazů, z toho byly 2 smrtelné pracovní úrazy, 17 závažných pracovních úrazů a 375 ostatních pracovních úrazů.

Nejméně pracovních úrazů bylo zaznamenáno v kategorii č. 7 - *Neobeznámenost s podmínkami bezpečné práce a nedostatek potřebné kvalifikace (teoretických znalostí, dovedností, zácviku, přizpůsobení)*. Zde se nejčastěji jednalo o pracovní úrazy např. z důvodu nedostatečného seznámení obsluhy s konkrétními zařízeními pro danou práci apod. V této kategorii bylo zaznamenáno celkem 5 pracovních úrazů, z toho 3 závažné pracovní úrazy a 2 ostatní pracovní úrazy.

Nejčastěji porušené právní předpisy v souvislosti se vznikem pracovního úrazu:

- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky,
- nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí,
- nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí.

5 Pracovní úrazovost občanů Evropské unie a cizinců

V roce 2021 bylo na území ČR zaznamenáno celkem 1 574 pracovních úrazů zaměstnanců, kteří nebyli občany ČR. Z tohoto počtu se jednalo o 17 smrtelných pracovních úrazů, 48 závažných pracovních úrazů a 1 509 ostatních pracovních úrazů. Ve srovnání s rokem 2020, ve kterém došlo k 1 466 takovýmto pracovním úrazům, se jedná o mírný nárůst počtu pracovních úrazů občanů ze zemí Evropské unie (dále jen „EU“) nebo cizinců.

Tab. č. 11 – Pracovní úrazovost občanů EU a cizinců

Státní příslušnost	Počet úrazů			
	Smrtelné	Závažné	Ostatní	Celkem
Ukrajina	7	23	538	568
Slovenská republika	7	14	339	360
Polsko	-	3	169	172
Bulharsko	1	1	88	90
Mongolsko	-	1	84	85
Rumunsko	-	4	80	84
Srbsko	-	-	29	29
Ruská federace	1	-	15	16
Moldavsko	-	1	18	19
Filipíny	-	-	17	17
Maďarsko	1	-	15	16
Bělorusko	-	-	16	16
Vietnam	-	-	13	13
Itálie	-	-	8	8
Tunisko	-	-	6	6
Kazachstán	-	-	6	6
Indie	-	-	4	4
Nepál	-	-	4	4
Egypt	-	-	4	4
Litva	-	-	4	4
Chorvatsko	-	-	4	4
Lotyšsko	-	-	3	3
Nigerie	-	-	3	3
Francie	-	-	3	3
Gruzie	-	-	3	3
Ghana	-	-	3	3
Velká Británie	-	-	2	2
Bosna a Hercegovina	-	-	2	2
Uzbekistán	-	-	2	2
Maroko	-	-	2	2
Kanada	-	-	2	2
Etiopie	-	-	1	1
Sýrie	-	-	1	1
Španělsko	-	-	1	1
Angola	-	-	1	1
Německo	-	-	1	1
Turecko	-	-	1	1
Japonsko	-	-	1	1
Ázerbájdžán	-	-	1	1
Slovinsko	-	-	1	1
Peru	-	-	1	1

Palestina	-	-	1	1
Řecko	-	-	1	1
Austrálie	-	-	1	1
Jemen	-	-	1	1
Jordánsko	-	-	1	1
Bahamy	-	-	1	1
Norsko	-	-	1	1
Nizozemsko	-	-	1	1
Argentina	-	-	1	1
Myanmar	-	-	1	1
Americké Panenské ostrovy	-	-	1	1
Bangladéš	-	1	-	1
Mexiko	-	-	1	1
Irák	-	-	1	1
Celkem	17	48	1 509	1 574

6 Pracovní úrazovost v zahraničí

V roce 2021 bylo zaevidováno celkem 182 pracovních úrazů, ke kterým došlo v zahraničí. Z tohoto počtu se jednalo o 2 smrtelné pracovní úrazy, 13 závažných pracovních úrazů a 167 ostatních pracovních úrazů. K pracovním úrazům v roce 2021 nejčastěji docházelo na pracovištích v Německu (78), Itálii (20) a na Slovensku (19).

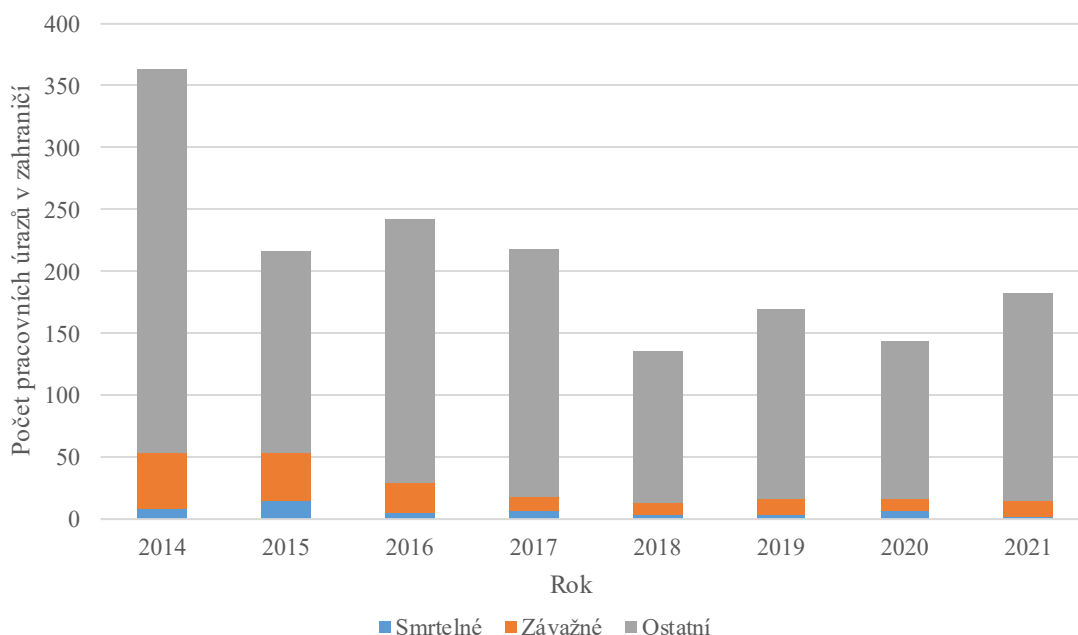
Nejvíce pracovních úrazů bylo zaznamenáno u zaměstnavatelů s převažující ekonomickou činností v silniční a nákladní dopravě, kdy u těchto zaměstnavatelů byl nejčastějším zdrojem samotného pracovního úrazu pád osob z výšky, ze schodů, žebříků nebo výstupů, případně se jednalo o manipulaci s materiálem, břemeny a výrobky, nebo se jednalo o jízdu dopravním prostředkem či o obsluhu strojního zařízení.

S ohledem na státní příslušnost zaměstnance došlo ke smrtelnému pracovnímu úrazu 1 osoby státní příslušností bulharské a 1 osoby státní příslušnosti ruské. U závažných pracovních úrazů se pak tyto staly 10 zaměstnancům státní příslušností ČR, a zaměstnancům Rumunska, Slovenska a Ukrajiny v počtu 1 zaměstnanec. U ostatních pracovních úrazů se jednalo o osoby se státní příslušností ČR (154), Ukrajiny (7), Slovenska (3), Rumunska (1), Bosny a Hercegoviny (1) a Bulharska (1).

Tab. č. 12 – Přehled počtu pracovních úrazů v zahraničí v letech 2014 až 2021

Druh úrazu	Počet úrazů v zahraničí							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Smrtelné	8	14	5	6	4	3	6	2
Závažné	45	40	24	12	9	13	10	13
Ostatní	311	163	213	200	123	153	128	167
Celkem	364	217	242	218	136	169	144	182

Graf č. 3 – Vývoj počtu pracovní úrazovosti v zahraničí

7 Kontrola příčin a okolností vzniku pracovních úrazů

V roce 2021 bylo orgány inspekce práce v oblasti bezpečnosti práce provedeno celkem 5 234 kontrol.

Z tohoto počtu se jednalo o 572 kontrol příčin a okolností vzniku pracovních úrazů, přičemž 43 kontrol v souvislosti se smrtelným pracovním úrazem, 512 kontrol závažného pracovního úrazu a 17 kontrol příčin a okolností ostatního pracovního úrazu. Při těchto kontrolách inspektoři odhalili celkem 908 porušení právních předpisů.

Rozhodnutí o uznání či neuznání pracovního úrazu je zcela v kompetenci zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, a to na základě ust. § 105 zákoníku práce. V případě, že dojde ke sporu zaměstnance a zaměstnavatele o uznání pracovního úrazu, je dále možné tuto situaci řešit pouze soudní cestou. Přesto se orgány inspekce práce setkávají s případy, kdy se na ně obrací podatelé s žádostí o pomoc při uznání jejich úrazu za pracovní, nebo žádají o vymáhání náhrad v souvislosti se vznikem pracovního úrazu.

Evidence pracovních úrazů

Z dlouhodobého hlediska lze konstatovat, že zaměstnavatelé své povinnosti, které jim při vzniku pracovních úrazů ukládají právní předpisy, dodržují.

Z kontrolní praxe však také vyplývá, že někteří zaměstnavatelé si ne vždy zcela uvědomovali povinnost evidovat v knize úrazů všechny úrazy, tzn. ne pouze ty pracovní. V některých případech zaevidované pracovní úrazy neobsahovaly všechny údaje v rozsahu požadovaném NV č. 201/2010 Sb. Mezi další zjištěné nedostatky zaměstnavatelů patřila i opožděná zaslání záznamů o úrazech na příslušné OIP, případně i následných záznamů o úrazech – hlášení změn.

Pracovní úrazy na strojích a technických zařízeních

Při provozování strojů a technických zařízení včetně vyhrazených technických zařízení bylo při kontrolách opětovně zjišťováno, že ze strany zaměstnavatelů nebo OSVČ nebyl řádně zajišťován jejich bezpečný provoz. Obsluhy těchto zařízení byly při jejich nesprávném či nebezpečném provozování, často i z důvodu neprovádění oprav, údržeb, kontrol a revizí, ohroženy na zdraví, v horších případech přímo na životech. Tímto tak docházelo i ke vzniku závažných a smrtelných pracovních úrazů, a to z důvodu podcenění samotné prevence.

Kontrolami příčin a okolností vzniku pracovních úrazů u těchto zařízení bylo nejčastěji zjištěno, že provozovaná zařízení např. nebyla vybavena ochrannými zařízeními (např. kryty, nefunkční či vyřazené koncové spínače, optické závory apod.), případně nebyly dodrženy další minimální požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení (např. riziko kontaktu nebo zachycení pohybujícími se částmi strojů, nefunkční či poškozené ovladače, nedostatečné manipulační prostory k zařízení), pohyb zaměstnanců v nebezpečných prostorech zařízení, nestanovené konkrétní pracovní postupy při výkonu práce u zařízení atd.

Pracovní úrazy v zemědělství a v potravinářském průmyslu

Zemědělství stále v sobě zahrnuje činnosti se zvýšenou mírou rizik, která jsou spjata jak s rostlinnou, tak především se živočišnou výrobou. V posledním roce došlo k několika smrtelným a závažným pracovním úrazům spojených s chovem zvířat, především pak při práci se skotem. Z těchto důvodů byla kontrolní činnost orgánů inspekce práce zaměřena na vyhodnocení rizik při chovu zvířat, na zpracování pracovních postupů při chovu zvířat s důrazem na bezpečný pohyb zaměstnanců mezi zvířaty a při manipulaci s nimi. Zároveň byly také kontroly směřovány na plnění povinností zaměstnavatelů při plnění požadavků na výrobní a pracovní prostředky a zařízení, mezi které patřilo zajištění bezpečného provozu a používání strojů, technických zařízení, dopravních prostředků a náradí, které jsou běžně v různých oborech zemědělství zaměstnanci při jejich práci u zaměstnavatelů používány.

K pracovním úrazům v oblasti zemědělství docházelo jednak z důvodu nízké míry zkušeností zaměstnanců s chováním zvířat, podceněním rizik a rutinním přístupem k práci u zkušených zaměstnanců, ale také z důvodu nepravidelných kontrol a revizí na výše uvedených zařízeních. Kromě toho, že zařízení mnohdy nebyla v dobrém technickém stavu, chyběla k nim průvodní a provozní dokumentace atd., tak i nedostatečné školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP (např. neseznámení s konkrétními návody k daným zařízením, konkrétními pracovními postupy), pohyb v nebezpečných prostorech zařízení apod. měly vliv na vznik pracovních úrazů.

V případě potravinářského průmyslu docházelo k častým pracovním úrazům u strojů s nefunkčními ochrannými zařízeními (např. neplnila svoji funkci, byla poškozena či vyřazena z provozu). Dále také z důvodu neprovádění pravidelných kontrol a revizí na těchto zařízeních.

Pracovní úrazy ve stavebnictví

Stavebnictví se dlouhodobě řadí mezi obor s vysokým počtem pracovních úrazů jak závažných, tak i těch smrtelných. Na staveništích jsou běžně vykonávány různé pracovní činnosti, a s nimi souvisejí pracovní postupy, které obsahují rizika z mnoha odvětví. Ke zvýšené pracovní úrazovosti přispívají i rozdílné zkušenosti, organizace a kvalita práce zhotovitelů staveb. K nejrizikovějším činnostem na staveništích, při nichž nejčastěji vznikají závažné nebo smrtelné pracovní úrazy, patří především práce ve výškách. Smrtelné pracovní úrazy při pádu z výšky se již několik let pohybují kolem 65 % všech smrtelných pracovních úrazů ve stavebnictví. I v roce 2021 docházelo k samotným pádům z výšky nebo do hloubky, propadnutím střešními krytinami nebo sesutím z volných okrajů (např. střech).

Zvýšená pracovní úrazovost se také vyskytovala u zemních prací (např. práce v nezajištěných výkopech) a dále i u manipulace s materiály na staveništích a při montážních pracích. Často tak, že uvedené práce nebyly prováděny v souladu s bezpečnostními požadavky. Rizikovou oblastí při vzniku pracovních úrazů na staveništích je i provoz zdvihacích zařízení. Zde pracovní úrazovost souvisela především s úbytkem kvalifikovaných zaměstnanců, kteří by splňovali základní předpoklady pro pracovní pozice spojené s provozem, případně obsluhou zdvihacích zařízení, jako jsou např. profese jeřábník, vazač a signalista. Mezi další důvody stále patří i klesající úroveň případných agenturních zaměstnanců, neboť i zde jsou podle informací zaměstnavatelů z důvodu enormní poptávky po pracovních silách k dispozici pouze zaměstnanci s výrazně horšími kvalifikačními požadavky než v předchozích letech. Nedostatek praxe a absence základní kvalifikace těchto zaměstnanců v oblasti provozu zdvihacích zařízení, případně vážení břemen, přetrvává, a má také vliv na vznik pracovních úrazů.

Orgány inspekce práce se při kontrolní činnosti v roce 2021 zaměřovaly a pravidelně dlouhodobě zaměřují i na plnění úkolů zadavatelů stavby a koordinátorů BOZP na staveništích. Zde je důležité správné pochopení zodpovědnosti všech zúčastněných stran a vzájemná provázanost mezi zadavatelem stavby – koordinátorem/koordinátory BOZP na staveništi – jednotlivými zhotoviteli. Zadavatelé stavby často určují koordinátory BOZP na staveništích převážně jen pro realizaci staveb, nikoli pro fázi příprav staveb. Klíčové je však samotné určení koordinátora BOZP na staveništi. Někteří tito koordinátoři plní své povinnosti spíše formálně, tzn. nekontrolují dodržování plánů BOZP na staveništích, nekontrolují zajištění obvodu staveniště, nesledují provádění rizikových prací, neupozorňují na nedostatky a nevyžadují bezodkladnou nápravu. Činnost koordinátorů BOZP na staveništích bývá mnohdy neprůkazná. Koordinátorům BOZP na staveništích přibyla povinnost nechat odsouhlasit a podepsat plány BOZP na staveništích všemi zhotoviteli, pokud jsou v době zpracování těchto plánů známi, popřípadě po jejich aktualizaci. O této povinnosti však někteří z nich neví, protože při kontrolách inspektory z OIP bylo opět zjištěno, že tato povinnost leckdy nebyla některými z nich splněna. Koordinátoři BOZP na staveništích také někdy opomíjeli povinnost oznámit zadavatelům staveb nedostatky, které nebyly napraveny.

V praxi se také zadavatelé staveb často snaží převést své vlastní povinnosti na koordinátory BOZP na staveništích, popřípadě na zhotovitele staveb. Podle příslušných právních předpisů je zadavatel stavby povinen zavázat všechny zhotovitele ke spolupráci s koordinátorem BOZP na staveništi. Ve skutečnosti je však toto ustanovení někdy opomíjeno, nebo mylně vykládáno. Povinnost součinnosti s koordinátorem BOZP na staveništi často není smluvně dostatečně zajištěna, případně není stanovena vůbec.

Běžné je také řetězení zhotovitelů, kdy si subdodavatel přizve k realizaci stavby svého dalšího dílčího subdodavatele, se kterým uzavře smlouvu, ale již neuvede povinnost spolupráce s koordinátorem BOZP na staveništi. Investor není o dílčích zhotovitelích informován a ti pak nejsou zavazováni k součinnosti s koordinátorem BOZP na staveništi, nebo je smluvní závazání zhotovitelů k součinnosti s tímto koordinátorem řešeno pouze formálně. Kontrolních dnů se zúčastňují většinou pouze zástupci zadavatele stavby a prvního zhotovitele, neúčastní se však zástupci všech dotčených zhotovitelů. Přitom především u podnikajících fyzických osob, jako posledního článku řetězce zhotovitelů, dochází ke stále častějšímu porušování předpisů k BOZP a ke vzniku pracovních úrazů, a to i smrtelných.

Pracovní úrazy u elektrických zařízení

Při kontrolách pracovních úrazů způsobených elektrickým proudem, ke kterým došlo při provozování elektrických zařízení jako součástí technologických celků, byl i v roce 2021 zjišťován výskyt nepřijatelných rizik v této oblasti, zejména z důvodu nedodržování obecně platných právních předpisů, včetně uznávaných technických normativních standardů a z důvodu nepřijímání potřebných opatření

ke snížení působení těchto rizik. V přímé souvislosti s těmito nedostatky bylo nestanovení osob odpovědných za stav a provoz elektrických zařízení.

Rizikovitost spojená s provozem a údržbou elektrických zařízení stále přetrvává, neboť v posledních letech došlo k řadě závažných a smrtelných pracovních úrazů, a to v souvislosti s elektřinou. U některých z nich nebyly dodrženy základní bezpečnostní požadavky. Jednalo se např. o pády zaměstnanců z výšky nebo do hloubky při provádění prací u elektrických zařízení (např. jejich provoz, údržba), ale i v přímé souvislosti s pracemi pod napětím a v blízkosti živých částí pod napětím, kdy došlo k nebezpečnému dotyku zaměstnanců u těchto zařízení. Vznik pracovních úrazů často souvisel s již uvedenými nevhodně zvolenými pracovními postupy, dále také s nedostatečnými revizemi a údržbami elektrických zařízení, neposkytnutím vhodných osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen „OOPP“) zaměstnancům apod.

Pracovní úrazy v lesnictví a v dřevozpracujícím průmyslu

Těžební činnost v oblasti lesnictví patří celosvětově k nejrizikovějším činnostem s nejvyšším podílem smrtelných úrazů, což je způsobeno především tím, že jde o práci fyzicky namáhavou, a také vyžadující (mimo zdravotních a fyziologických předpokladů) i velkou míru předvídatelnosti a zkušeností. Nejen samotná těžba dříví, ale rovněž i jeho následné zpracování, patří k činnostem se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví, při kterých vznikají závažné a smrtelné pracovní úrazy (např. při podcenění rizik při samotné těžbě dříví, kácení jiného stromu přes zavěšený strom apod.). Uvedené potvrzují i samotné kontroly orgánů inspekce práce, kdy je shledáváno, že nejrizikovější prací v lesním hospodářství je nejen samotná těžba dříví, ale také jeho následné soustředování.

Mezi hlavní příčinu vzniku pracovních úrazů patří především ztráta ostražitosti, kdy zaměstnanec při pracovní činnosti podcení vzniklou situaci a následně špatně odhadne možné riziko z ní vyplývající. Tyto případy neostřížitosti se vyskytují nejen u nových zaměstnanců, kteří nemají tolik zkušeností, ale také u velmi zkušených pracovníků, kteří vyřešili již úspěšně spoustu složitých situací a kvůli tomu jsou náchylní k podcenění vzniklé situace.

Mezi hlavní příčinu vzniku pracovních úrazů v roce 2021 stále patřilo především nedodržování stanovených pracovních postupů, nerespektování ohroženého prostoru, provádění zakázaných činností při jednotlivých pracovních činnostech, a také nepoužívání předepsaných OOPP a pracovních pomůcek. Riziko vzniku pracovního úrazu dřevorubce při těžbě dřeva nelze nikdy zcela vyloučit, což dokládá i to, že u několika šetřených pracovních úrazů nebylo shledáno žádné porušení předpisů upravujících BOZP. Lze však předpokládat, že i přes stále se zvyšující podíl mechanizované těžby prováděné těžebními prostředky bude i v budoucnu nadále převážná část těžby prováděna manuálně pomocí motorové pily. Ta se nejčastěji využije právě při zpracování kalamitního dřeva a při nahodilé těžbě stromů napadených kůrovcem, dále při těžbě v terénu nepřístupném pro kácecí stroj, při těžbě stromů, které jsou svou velikostí nad rámec možností kácecího stroje, a také při výchovné těžbě, prořezávkách a probírkách. Uvedené vedlo v roce 2021 ke vzniku několika závažných a smrtelných pracovních úrazů dřevorubců, včetně OSVČ, při provádění nahodilé těžby kůrovcového dřeva a výchovné těžby v lesním porostu.

Rizikovitost a vznik pracovních úrazů v tomto odvětví, a to i přes cílenou kontrolní a osvětovou činnost v oblasti BOZP ze strany orgánů inspekce práce, nelze úplně eliminovat, jelikož se v něm v současnosti nachází významný počet zaměstnanců a zejména i vysoký podíl OSVČ (často nezkušených), který bude s jistým předpokladem přetrvávat i v následujících letech.

Vznik pracovních úrazů v příbuzném odvětví, tj. v dřevozpracujícím průmyslu, byl v roce 2021 často způsoben nevhodným stavem bezpečnostních prvků dřevobráběcích strojů, a to i v souvislosti s tím, zda se používaly k účelům a za podmínek, pro které jsou určeny v souladu s průvodními dokumentacemi strojů (např. s návody výrobců). I v roce 2021 závažné či smrtelné pracovní úrazy souvisely s tím, že používaná zařízení, nejčastěji v podobě strojů, nebyla vybavena ochrannými zařízeními

(např. kryty instalovanými přímo od výrobce zařízení), nebo jejich vznik souvisel s nebezpečnými pracovními postupy, kdy zaměstnanci údržbu a kontroly strojů prováděli za jejich chodu. Samozřejmě i vlastní podcenění provádění kontrol, oprav, seřízení, údržby ze strany zaměstnavatelů nebo OSVČ u používaných strojů a zařízení byly dalšími zdroji vzniku pracovních úrazů.

V lesnictví i ve dřevozpracujícím průmyslu je nezbytnou součástí výkonu pracovní činnosti vybavení a poskytování OOPP zaměstnancům na základě vyhodnocení rizik ze strany zaměstnavatelů, případně samotné vyhodnocení si těchto rizik u OSVČ. Právě nevhodné vybavení OOPP či nedostatečné seznámení se s nimi tak často neplní jejich základní funkci, kterou je právě ochrana před vznikem pracovních úrazů. V případě zaměstnanců tak k uvedenému dochází i z důvodu absence či nedostatečného školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP ze strany zaměstnavatelů, jenž např. neobsahují seznámení zaměstnanců s konkrétními pracovními postupy anebo i vlastní seznámení zaměstnanců s danými OOPP.

Program Bezpečný podnik

Na poli preventivního působení v oblasti BOZP je již řadu let prostřednictvím orgánů inspekce práce realizován program Bezpečný podnik. Tento národní program je vyhlášen Ministerstvem práce a sociálních věcí společně se SÚIP již od roku 1996 a umožňuje společnostem, které se rozhodnou do programu zapojit, zavést fungující systém řízení BOZP, který odpovídá nejen českým předpisům, ale i požadavkům uplatňovaným v Evropské unii.

Program Bezpečný podnik je zcela dobrovolný a držitelé osvědčení, kteří prokazují, že se systému řízení BOZP věnují v mnohých případech i nad zákonné požadavky, jsou lépe vnímáni nejen odbornou veřejností, ale zejména i svými zaměstnanci. Tento program je určen převážně pro výrobní společnosti s orientačním počtem 100 a více zaměstnanců. Požadavkem programu je, mimo jiné, aby prováděné činnosti představovaly zvýšenou míru ohrožení života a zdraví osob, případně i ohrožení životního prostředí.

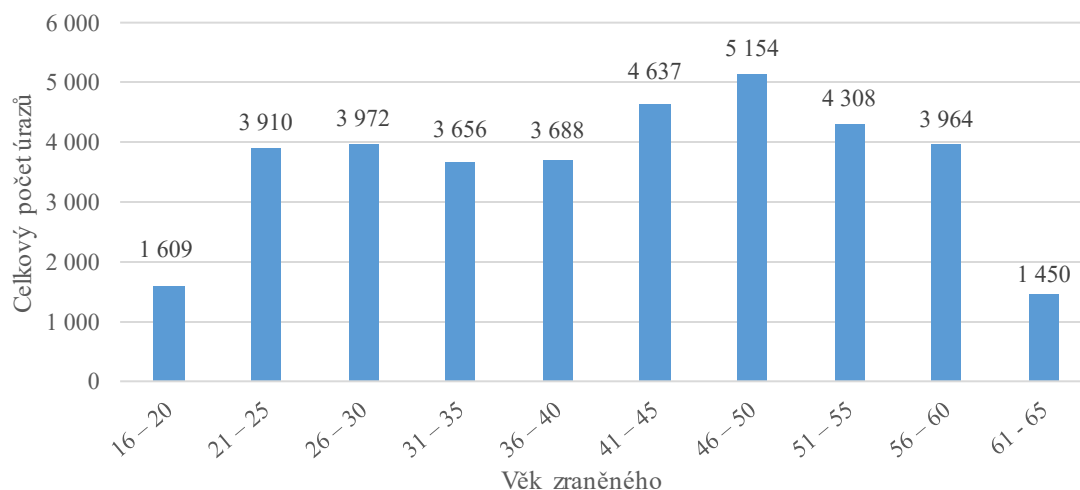
Klíčovým faktorem při prověrkách plnění uvedeného programu je i ověřování indikátorů zlepšování BOZP, jejichž přehled zaměstnavatelé každoročně počátkem roku zasílají na příslušný OIP. Mezi nejdůležitější indikátory zlepšování patří vývoj pracovní úrazovosti, který má u subjektů nosících titul Bezpečný podnik stále klesající tendenci, a to díky zlepšování pracovních podmínek a pracovního prostředí. Nadále platí, že držitelé lze osvědčení odejmout v případech, kdy dojde k pracovnímu úrazu způsobenému jednoznačným porušením jen ze strany zaměstnavatele. Nicméně v roce 2021 nenastala žádná skutečnost směřující k odebrání osvědčení. Samotné osvědčení Bezpečný podnik se předává 2x ročně, a to vždy v 2. polovině měsíce května a října.

8 Další statistické údaje za rok 2021

Tab. č. 13 – Věková struktura zaměstnanců postižených pracovním úrazem

Věk zraněného v letech	Počet úrazů
16 – 20	1 609
21 – 25	3 910
26 – 30	3 972
31 – 35	3 656
36 – 40	3 688
41 – 45	4 637
46 – 50	5 154
51 – 55	4 308
56 – 60	3 964
61 – 65	1 450

Graf č. 4 – Věková struktura zaměstnanců postižených pracovním úrazem

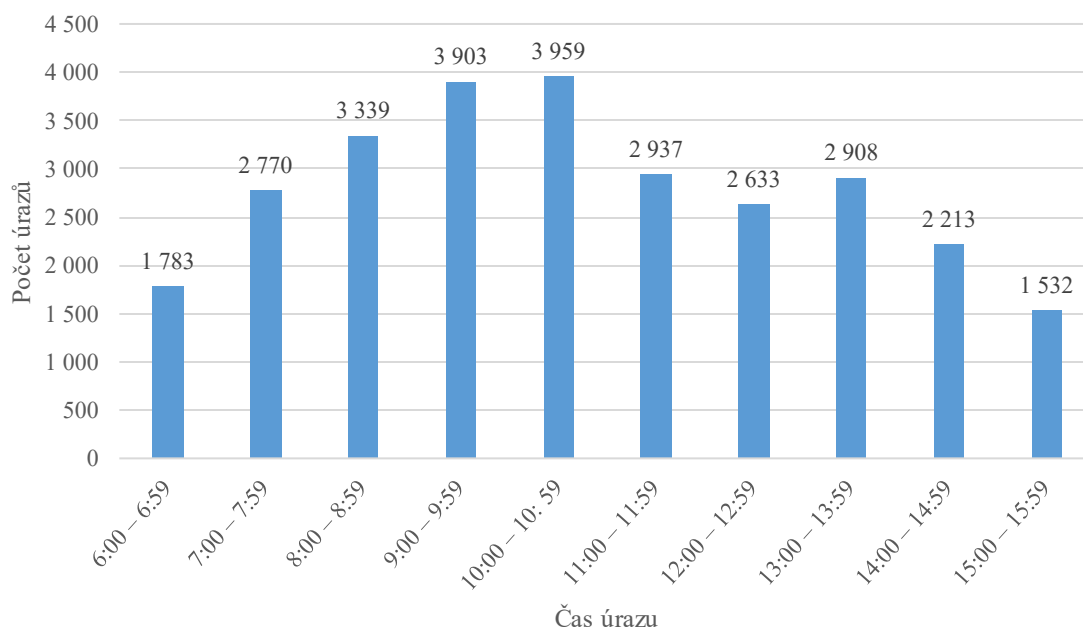
Tab. č. 14 – Pracovní úrazy a délka zaměstnání (prvních 10 let)

Délka zaměstnání (roky)	Počet úrazů
0	10 138
1	4 451
2	3 358
3	2 643
4	2 121
5	1 732
6	1 335
7	955
8	780
9	748
10	780

Tab. č. 15 – Pracovní úrazy a hodina jejich vzniku (prvních 10 položek)

Čas úrazu	Počet úrazů
6:00 – 6:59	1 783
7:00 – 7:59	2 770
8:00 – 8:59	3 339
9:00 – 9:59	3 903
10:00 – 10: 59	3 959
11:00 – 11:59	2 937
12:00 – 12:59	2 633
13:00 – 13:59	2 908
14:00 – 14:59	2 213
15:00 – 15:59	1 532

Graf č. 5 – Pracovní úrazy a hodina jejich vzniku (prvních 10 položek)

Tab. č. 16 – Pracovní úrazy a jednotlivé dny jejich vzniku

Den v týdnu	Počet úrazů
Pondělí	7 702
Úterý	6 975
Středa	6 867
Čtvrtek	6 641
Pátek	5 517
Sobota	1 642
Neděle	1 448
Celkem	36 792

Tab. č. 17 – Počet pracovních úrazů v jednotlivých měsících

Měsíc vzniku úrazu	Počet úrazů
Leden	3 342
Únor	3 254
Březen	3 048
Duben	2 801
Květen	3 338
Červen	3 439
Červenec	2 600
Srpen	2 851
Září	3 214
Říjen	3 089
Listopad	3 236
Prosinec	2 580
Celkem	36 792

Seznam použitých zkratk

BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČBÚ	Český báňský úřad
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ESAW	European Statistics on Accidents at Work
EU	Evropská unie
EUROSTAT	statistický úřad Evropské unie
NV č. 201/2010 Sb.	nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění pozdějších předpisů
OBÚ	obvodní báňský úřad
OIP	oblastní inspektorát práce
OOPP	osobní ochranné pracovní prostředky
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
SÚIP	Státní úřad inspekce práce
zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státní báňské správě	zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů

Seznam tabulek

Tab. č. 1 – Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů v letech 2002 až 2021.....	4
Tab. č. 2 – Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů podle vztahu k zaměstnavateli	6
Tab. č. 3 – Vývoj počtu závažných pracovních úrazů v letech 2013 až 2021	7
Tab. č. 4 – Počet závažných pracovních úrazů podle vztahu k zaměstnavateli	8
Tab. č. 5 – Počet smrtelných pracovních úrazů v jednotlivých krajích a v zahraničí.....	9
Tab. č. 6 – Počet závažných pracovních úrazů v jednotlivých krajích a v zahraničí.....	10
Tab. č. 7 – Zdroje smrtelného pracovního úrazu dle místa jeho vzniku.....	11
Tab. č. 8 – Zdroje závažného pracovního úrazu dle místa jeho vzniku	12
Tab. č. 9 – Zdroje ostatních pracovních úrazů dle místa jejich vzniku.....	13
Tab. č. 10 – Příčiny pracovních úrazů dle metody ESAW v roce 2021.....	15
Tab. č. 11 – Pracovní úrazovost občanů EU a cizinců.....	17
Tab. č. 12 – Přehled počtu pracovních úrazů v zahraničí v letech 2014 až 2021.....	18
Tab. č. 13 – Věková struktura zaměstnanců postižených pracovním úrazem.....	24
Tab. č. 14 – Pracovní úrazy a délka zaměstnání (prvních 10 let).....	24
Tab. č. 15 – Pracovní úrazy a hodina jejich vzniku (prvních 10 položek).....	25
Tab. č. 16 – Pracovní úrazy a jednotlivé dny jejich vzniku.....	25
Tab. č. 17 – Počet pracovních úrazů v jednotlivých měsících.....	26

Seznam grafů

Graf č. 1 – Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů za období 2002–2021.....	5
Graf č. 2 – Pracovní úrazovost mužů a žen v letech 2012–2021.....	8
Graf č. 3 – Vývoj počtu pracovních úrazovosti v zahraničí.....	19
Graf č. 4 – Věková struktura zaměstnanců postižených pracovním úrazem	24
Graf č. 5 – Pracovní úrazy a hodina jejich vzniku (prvních 10 položek).....	25